

THUIS ZITTERS- PROTOCOL

SWV PO / VO Apeldoorn
CJG
Gemeente Apeldoorn

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Wet- en regelgeving	4
2 Doelstellingen & definities	5
3 Gezamenlijke verantwoordelijkheid	7
4 Opschalen van casuïstiek en het stappenplan	10
5 Betrokkenen en hun rollen en verantwoordelijkheden per scenario	18
Bijlage 1 Vrijstellingen vanuit leerplichtwet	22
Bijlage 2 Melden verzuim	24
Bijlage 3 Verklarende woordenlijst	25

Inleiding

In de gemeente Apeldoorn willen we dat alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen, ook als er (tijdelijk) belemmeringen zijn op dat gebied. Binnen de scholen, de Samenwerkingsverbanden, CJG en het team Leerplicht wordt er hard aan gewerkt om dit te realiseren. Soms gaat dit soepel, soms ook niet. Om die reden bestaat er al langer de behoefte aan een thuiszittersprotocol. In dit protocol komt aan de orde welke partijen aan zet zijn wanneer een kind door ziekte of door andere redenen thuis komt te zitten en geen onderwijs meer krijgt. Ook uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie van de gemeenteraad 'Thuiszitters een zorg?' (2021) kwam naar voren dat zo'n gemeenschappelijk protocol een waardevol instrument kan zijn.

In dit Thuiszittersprotocol verbinden de genoemde partijen zich aan werkafspraken met betrekking tot thuiszittende kinderen. Doel is gezamenlijk tot de gewenste interventies te komen, waardoor de duur van thuiszitten en ook het aantal thuiszitters teruggebracht wordt.

Genoemde partijen zijn zich ervan bewust, dat zij in de aanpak van thuiszitten moeten beginnen bij het kind en de ouder(s)/ verzorger(s). Zij staan centraal bij de interventies die nodig zijn om invulling te geven aan het recht van het kind op een passend onderwijs- (en zorg-)aanbod.

Bij het opstellen van dit protocol is dankbaar gebruik gemaakt van voorbeeldprotocollen uit Tilburg¹ en de regio West-Brabant².

Dit thuiszittersprotocol is als volgt opgebouwd:

- hoofdstuk 1: wet- en regelgeving
- hoofdstuk 2: doelstellingen en definities
- hoofdstuk 3: gezamenlijke verantwoordelijkheid
- hoofdstuk 4: praktische handreiking in de vorm van een stappenplan
- hoofdstuk 5: beschrijven we de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen.

Jaarlijks evalueren we dit protocol en zo nodig stellen we het bij, zodat het voor iedere betrokkene een nuttige handleiding blijft.

Om de leesbaarheid te bevorderen is een verklarende woordenlijst toegevoegd als bijlage 3.

¹ Thuiszitterspact primair onderwijs Tilburg en gemeente Tilburg, 2017.

² Uitwerking thuiszitterspact, 2019.

1 Wet- en regelgeving

Recht op onderwijs	Keuzevrijheid ouders/kinderen voor school van voorkeur en recht tot aanmelding. Zorgplicht ligt bij school van aanmelding/inschrijving.
Leerplicht	Voor de ouder: inschrijfplicht van kind bij een school (hetzij bekostigd, niet- bekostigd, of in het buitenland). Kind wordt hiermee leerling. Voor de leerling: (regelmatige) schoolbezoekplicht met deelnameplicht aan (gereguleerde) onderwijsactiviteiten.

Kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Zij moeten naar school. Zo kunnen zij zich voorbereiden op de maatschappij en de arbeidsmarkt. Jongeren die na hun 16e nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18e onderwijs volgen³. Een startkwalificatie is een diploma vwo, havo of mbo (niveau 2 of hoger). De wetgever heeft sinds de totstandkoming van de Leerplichtwet (1969 LPW) in toenemende mate gestreefd naar binding van leerlingen aan een school en het beperken van het geven van onderwijs op een andere locatie dan de school.

Schoolbesturen hebben met de invoering van passend onderwijs zorgplicht gekregen. Scholen hebben de verantwoordelijkheid om alle leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, een passend aanbod te bieden. Dit geldt voor zowel leerlingen die al op school zitten, als voor aangemelde leerlingen die nog niet op de betreffende school zitten. Wanneer de school zelf geen passend aanbod kan realiseren, zoekt ze in overleg met de ouders een passend en beschikbaar aanbod op een andere school (regulier of speciaal). Zorgplicht houdt mede in dat een school een leerling pas mag uitschrijven als er een ander passend aanbod beschikbaar is.

Ontheffing van deze inschrijf- en schoolbezoekplicht is in bepaalde omstandigheden mogelijk. De (Varia)wet biedt mogelijkheden voor leerlingen om (tijdelijk) een aangepast rooster te volgen. De school kan dit bij de onderwijsinspectie aanvragen. Bij overwegende bedenkingen tegen de richting, schoolbezoek in het buitenland of op lichamelijke/psychische gronden is ontheffing van de inschrijfplicht op een school/instelling in Nederland mogelijk. Ouders dienen een beroep op vrijstelling van de leerplicht in bij het college van burgemeester en wethouders van de woongemeente. In geval van ontheffing op basis van lichamelijke/psychische gronden betreft de leerplichtambtenaar een onafhankelijk arts/psycholoog bij de beoordeling van dit verzoek en vraagt advies aan het samenwerkingsverband.

Voor een uitgebreide beschrijving van de leerplichtwet verwijzen we naar bijlage 1.

2 Doelstellingen & definities

Alle betrokken instanties (scholen en schoolbesturen, het samenwerkingsverband, CJG, leerplichtambtenaren en de gemeenten) zorgen gezamenlijk met een preventieve inzet dat thuiszitten zoveel mogelijk voorkomen wordt. Toch kan het voorkomen dat een leerling (tijdelijk) thuis komt te zitten. Alle betrokken partijen hebben de volgende doelen:

- Preventief:
- Op alle scholen is een verzuimprotocol aanwezig met procedures en afspraken rondom het signaleren van verzuim, preventief handelen, het inschakelen van interne en externe deskundigen en het melden van verzuim.
 - Alle VOG vo scholen binnen het Samenwerkingsverband gaan in schooljaar 2023-2024 werken met MAZL (Medische Adviesring van de Ziekgemelde Leerling).
 - Alle scholen hebben ook de leerlingen die geoorloofd verzuimen in beeld en melden deze bij afwezigheid langer dan vier weken bij het eigen kernteam en de leerplichtambtenaar.

- Curatief:
- Voor thuiszitters wordt er naar gestreefd om tot de plaatsing op een passende onderwijs- of zorgplek over te gaan binnen 3 maanden, maar in ieder geval binnen de wettelijke termijn van 6 maanden. De periode van thuiszitten wordt op deze manier zo kort mogelijk gehouden.
 - Verschuiving in gedachtengoed van verzuim naar aanwezigheid⁴

Definities

Thuiszitters
Het ministerie van OCW definieert thuiszitters als 'leerlingen die ingeschreven zijn op school, maar langer dan 4 weken zonder een zorgplan thuiszitten'

Absoluut verzuim
Daarbij gaat het over leerlingen die wel leerplichtig zijn, maar niet op een school staan ingeschreven en dus niet naar school gaan.

Vrijstelling
Een derde groep zijn leerlingen die zijn vrijgesteld van de leerplicht. Er zijn drie verschillende typen vrijstellingen: vrijstelling vanwege psychische en/of lichamelijke klachten (5 sub a), vrijstelling vanwege geloofsovertuiging (5 sub b), vrijstelling vanwege inschrijving school buitenland (5 sub c)⁵.

De onderwijsinspectie monitort de aantallen en vraagt hiertoe viermaal per jaar de cijfers op, te weten 15 maart, 15 juni, 15 september en 15 december. Het Samenwerkingsverband heeft de wettelijke opdracht om het aantal thuiszitters te beperken. Er moet gestreefd worden naar een 'ononderbroken schoolloopbaan' voor alle leerlingen, ook degenen die extra ondersteuning nodig hebben. Het SWV heeft een inspanningsverplichting om te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten.

De leerplicht in Apeldoorn maakt nog verder onderscheid als het gaat om leerlingen die verzuimen. Het gaat hier om de termen thuiszitter en lizzer (leerling in zorg). Een thuiszitter is een leerling die langer dan vier weken niet naar school kan of niet naar school wil. Voor leerlingen die niet naar school willen zorgt een leerplichtambtenaar voor naleving van de leerplichtwet. Een leerling die niet naar school kan is een thuiszitter als er nog geen zorgplan is opgesteld. De leerplichtambtenaar wijst de betrokken partijen op het opstellen van een plan.

³ Niet alle leerlingen zijn in staat een startkwalificatie te halen. Dit geldt bijvoorbeeld voor leerlingen van het praktijkonderwijs of het VSO met uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding.

⁴ <https://ingrado.nl/kennisbank/items/paradigmashift-van-verzuim-naar-aanwezigheid>

⁵ <https://ingrado.nl/kennisbank/items/wat-zijn-thuiszitters>

Een 'lizzer' is een leerling die langer dan vier weken thuiszit, maar wel een zorgplan heeft. Er is een plan voor deze leerling binnen onderwijs, hulpverlening en/of dagbesteding met als doel de ontwikkeling van de leerling te stimuleren. De laatste doelgroep zijn leerlingen die nog deels naar school gaan en daarnaast onder schooltijd een behandeling krijgen of naar dagbesteding gaan. We noemen deze groep 'deeltijd lizzers'. Omdat er bij een 'lizzer' sprake is van geoorloofd verzuim, zijn scholen tot op heden niet verplicht om Lizzers te melden bij leerplicht. Daardoor is er onvoldoende zicht op deze doelgroep.

Sinds 2016 zijn kernteams actief op de scholen binnen ons samenwerkingsverband. Hierin zijn de ondersteuningscoördinator, de leerplichtambtenaar, de schoolarts en de schoolmaatschappelijk werkende vertegenwoordigd. Het kernteam komt zeer regelmatig bij elkaar en heeft een adviserende rol bij het komen tot/het zorgen voor een ononderbroken schoolloopbaan voor alle leerlingen. Het samenwerkingsverband is vanaf schooljaar 2020-2021 verantwoordelijk voor de inzet van de schoolmaatschappelijk werkenden hierin. Verder zorgt het samenwerkingsverband voor een regelmatige evaluatie en éénmaal per jaar een breed overleg met alle deelnemers. In het VO zijn de voorzitters van de kernteams verantwoordelijk voor het doorgeven van de cijfers van de thuiszitters. In het PO worden deze cijfers door de IB'er en gedragswetenschapper besproken met het SWV (zie stap 4 in onderstaand hoofdstuk).

3 Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Om de doelstellingen te behalen is het noodzakelijk om goed met elkaar samen te werken. Dat kan alleen als taken en verantwoordelijkheden van en naar elkaar duidelijk zijn en alle netwerkpartners een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen om leerlingen waar mogelijk zo snel mogelijk binnen een passende onderwijssetting te plaatsen.

Onderwijs en gemeente dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkelkansen van jeugdigen. Het onderwijs heeft zorgplicht voor onderwijs en de gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdhulp. Samen maken ze afspraken over hoe leerlingen die een ondersteuningsvraag hebben, ondersteuning krijgen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijs en gemeente om te komen tot een werkwijze waarin ondersteuningsvragen van jongeren tijdig worden gesignaleerd en geanalyseerd, zodat passende interventies kunnen worden ingezet.

Hieronder staan de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen bij het doorlopen van de verschillende fasen, zoals eerder beschreven. Door te werken met een opschalingsmodel wordt geborgd dat per stap deelnemers die beschikken over andere competenties en bevoegdheden worden betrokken.

Taken en verantwoordelijkheden

Ouders en leerling

Ouders/ verzorgers zijn eerstverantwoordelijk voor de ontwikkeling en schoolinschrijving van hun kind. Langdurig of frequent verzuim van leerlingen is in veel gevallen een signaal van achterliggende problematiek. Wanneer verzuim zich voordoet, is het van belang om zo snel mogelijk actie te ondernemen. Bij het analyseren van redenen en in stand houdende factoren van schoolverzuim, door de regievoerder (conforme stappenplan), is het van belang om te kijken vanuit een contextueel kader. De betrokkenheid en inzet van ouders en verzorgers is van essentieel belang bij het werken naar een oplossing. Het is dus belangrijk om de ouders direct te betrekken en samen met hen op te trekken. De ervaring leert dat het snel betrekken van ouders escalatie kan voorkomen. Ondersteuningsvragen in de context van de thuissituatie spelen veelal een rol, waardoor nauwe samenwerking met de ouders/verzorgers noodzakelijk is. School en professionals dienen aandacht te schenken aan het vermogen van de ouders om als gelijkwaardige partner effectief te kunnen handelen bij het realiseren van de ondersteuningsvraag van hun kind. Het begeleiden van de ouders hierin is voorwaardelijk om tot een duurzame oplossing te komen.

Ook is het van belang dat de input van de leerling zelf wordt meegenomen bij de analyse van oorzaken en in stand houdende factoren van het verzuim en dat de leerling ook de mogelijkheid krijgt om mee te denken in mogelijke en haalbare oplossingen. De mate waarin dit mogelijk is, is afhankelijk van de leeftijd van het kind. In het regulier voortgezet onderwijs is de leerling in principe altijd gesprekspartner.

In Apeldoorn biedt OZO-verbindzorg een digitaal zorgnetwerk waarin ouders en kinderen zelf kunnen aangeven wie in hun digitale zorgnetwerk deelnemen, welke informatie gedeeld wordt en welke afspraken gemaakt worden. Op deze manier blijven ouders/ verzorgers en kinderen zelf in beheer van hun dossier en wordt iedereen op de hoogte gehouden van overleggen en ontwikkelingen.

De school

Het bevoegd gezag van V(S)O en (S)BO scholen draagt zorg voor een passend aanbod voor alle aangemelde en ingeschreven leerlingen conform de richtlijnen voor passend onderwijs. Dit is beschreven als de basisondersteuning in het ondersteuningsplan, aangevuld met het eigen schoolondersteuning profiel.

De school is verantwoordelijk voor onderstaande taken en activiteiten.

De school:

- Heeft een goed werkend registratiesysteem waarmee zij aan de wettelijke meldingsplicht kan voldoen.
- Borgt dat de verzuiminformatie van leerlingen die tijdelijk op een andere locatie onderwijs volgen, opgenomen wordt in het verzuimsysteem van de school van herkomst.
- Handelt volgens het wettelijke verzuimkader en meldt alle vormen van relatief verzuim (zowel kort als langdurig) bij DUO conform wetgeving of eerder als de situatie daarom vraagt.
- Volgt ook leerlingen die geoorloofd afwezig zijn nauwlettend. Daar waar zorg ontstaat over de reden van verzuim, wordt het CJG betrokken en leerplicht geïnformeerd. Hieronder valt, volgens de M@zl kaders, geoorloofd (ziekte-)verzuim langer dan vier weken of verzuim met zeer grote regelmaat, waarbij zorgwekkend ziekteverzuim 7 aaneengesloten schooldagen of 4 meldingen in 12 weken is.
- Bespreekt de leerlingen met langdurig of zorgelijk verzuim in het kernteam. Dit kernteam komt op gezette tijden bij elkaar.
- Signaleert de ondersteuningsvraag van de leerling en grijpt tijdig in ter voorkoming van uitval, indien noodzakelijk door inschakeling van de schoolmaatschappelijk werker op school.
- Stelt een plan van aanpak (OPP) op voor leerlingen die in het kernteam besproken worden. De regievoerder wordt expliciet genoemd in het plan van aanpak.
- Betreft ouders/ verzorgers van leerlingen met een ondersteuningsvraag direct bij de aanpak en ondersteunt hen daar waar vragen zijn over de verdere ontwikkeling van hun kind op school. Waar mogelijk wordt ook de leerling hierbij betrokken. School onderhoudt nauw contact met ouders en leerling. School legt afspraken steeds beknopt vast en stuurt deze naar de ouders en, met goedkeuring van de ouders, andere betrokkenen via OZO-verbindzorg.
- PO: Meldt een leerling die langdurig relatief verzuimt (dus vier weken niet naar school gaat) bij het samenwerkingsverband (via Kindkans) en in DUO conform gemaakte afspraken en bij de Opvraag Thuiszitterslijsten (ieder kwartaal) door het SWV.

- VO: Meldt een leerling die langdurig relatief verzuimt (dus vier weken niet naar school gaat) bij hun adviseur Passend Onderwijs en bij de Opvraag Thuiszitterslijsten (ieder kwartaal) door het SWV.
- PO: Kan een leerling die zorgelijk geoorloofd verzuimt bij het samenwerkingsverband melden (via Kindkans) en in DUO bij “DUO-overig” indien een leerling ziek gemeld is en dat dit verzuim langdurig ongeoorloofd (4 weken) is of anderszins zorgwekkend.
VO: kan een leerling die langdurig relatief verzuimt bij hun adviseur Passend Onderwijs en bij de Opvraag Thuiszitterslijsten (ieder kwartaal) door het SWV.
- Adviseert leerplicht bij het onderzoek over de afgifte van een vrijstelling, waaronder 5 onder a.
- Heeft bovenstaande activiteiten en afspraken vastgelegd in een verzuimprotocol en draagt zorg voor het periodiek actualiseren hiervan.
- Heeft een verzuimverantwoordelijke aangesteld die met regelmaat het verzuim in kaart brengt en actie onderneemt op zorgelijk verzuim.
- Draagt zorg voor een passende interventies voor thuiszittende leerlingen of leerlingen waar thuiszitten dreigt.
- Betrekt indien nodig een onderwijsconsulent als onafhankelijke deskundige om tot een oplossing te komen.
- Is in het kader van passend onderwijs verantwoordelijk voor de leerling die staat ingeschreven. Dit impliceert bij thuiszittende leerlingen bijvoorbeeld dat de school regelmatig (in ieder geval maandelijks) contact onderhoudt met de leerling en ouders en de betrokken instellingen rondom de leerling, gericht op het herstel van de schoolgang. Indien de leerling (intensieve) zorg ontvangt, is de inhoudelijke voortgang belegd bij de hulpverlening. Het CJG stemt af met school over het verdere procesverloop.

Samenwerkingsverband Apeldoorn po 2505 en vo
Het samenwerkingsverband hanteert het uitgangspunt dat scholen zo lang mogelijk de verantwoordelijkheid dragen voor hun leerlingen. Zij zijn en blijven zo lang mogelijk ‘eigenaar’ van de casus. School is immers de partij die zowel het kind als de ouders/ verzorgers het beste kent en daarmee het effectiefst kan handelen.

De samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor onderstaande taken en activiteiten. Het SWV:

- Po: Brengt via het MDO advies uit aan school en ouders over mogelijk te nemen stappen om de schoolgang weer tot stand te brengen.
- Schaalt in samspraak met school en ouders/verzorgers op naar de actietafel wanneer er – binnen de in het plan van aanpak afgesproken tijd- geen passende oplossing voor de leerling is gerealiseerd.
- Vo: Brengt bij werkbezoeken of MDO’s advies uit aan school en ouders over mogelijk te nemen stappen om de schoolgang weer tot stand te brengen.

- Draagt zorg voor een volledige lijst met langdurig relatief verzuimende leerlingen (thuiszitters) en registreert de reden van thuiszitten en de afspraken rond de aanpak. De benodigde basisinformatie ontvangt het SWV via de scholen.
- Bespreekt vier keer per jaar de lijst met absoluut en relatief verzuimende leerlingen met leerplicht. Cijfers worden geanalyseerd en vervolgstappen bepaald en vastgelegd.
- Adviseert leerplicht op aanvraag bij het onderzoek naar de mogelijke afgifte van een vrijstelling 5 onder a.

Leerplicht

De leerplichtambtenaar (LPA) werkt vanuit een wettelijk kader, hetgeen o.a. beschreven staat in de Leerplichtwet 1969 (zie bijlage 1). Voor de preventieve verzuimaanpak wordt het handelingskader in hoge mate bepaald door de ambitie die de gemeentelijke organisatie heeft geformuleerd voor leerplicht.

De leerplichtambtenaar vervult in ieder geval de volgende taken:

- De rol van intermediair tussen school en ouders, om met elkaar duidelijkheid te krijgen over de reden van ongeoorloofd verzuim.
- Het effectief bijdragen aan het verbinden van partijen door onder andere het realiseren van een goede samenwerking in de keten.
- Het toezichthouden op het proces en vervolgstappen die voortkomen uit het plan van aanpak gemaakt door het ondersteuningsteam.

De leerplichtambtenaar:

- Handelt volgens het wettelijk kader, zoals uitgewerkt in de Methodische aanpak Schoolverzuim⁶ (MAS), en eventueel volgens aanvullende lokale afspraken.
- Draagt actief bij aan casuïstiekbesprekingen van het SWV waar het gaat om ondersteuningsvragen in relatie tot ongeoorloofd en geoorloofd verzuim en het ontdekken van trends daarin.
- Draagt actief bij aan de casuïstiekbesprekingen op school waar het gaat om ondersteuningsvragen in relatie tot ongeoorloofd en geoorloofd verzuim.
- Legt (mede) contact met het schoolmaatschappelijk werk en / of CJG als de ondersteuningsvraag van de leerling niet onderwijs gerelateerd is.
- Is medeverantwoordelijk om casuïstiek op te schalen binnen het stappenplan wanneer er onvoldoende voortgang in het proces is.
- Bewaakt (mede) de voortgang van afspraken die zijn gemaakt en beschreven staan in het plan van aanpak van leerlingen met een ondersteuningsvraag.
- Draagt zorg voor het activeren van (ouders van) absoluut verzuimende leerlingen om zich in te schrijven bij een school. De LPA heeft een adviserende rol bij het begeleiden naar school. De ouders/ verzorgers zijn verantwoordelijk voor het inschrijven bij een school.

- Treedt in overleg met ouders/ verzorgers en leerling over het beroep op vrijstelling en monitort deze vrijstellingen.
- Vraagt advies aan de onafhankelijke psycholoog en het SWV in geval het een ingeschreven leerling betreft, waarvan de ouders een verzoek indienen voor een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a van de Leerplichtwet.
- Ten aanzien van verzuimpreventie worden maatwerkafspraken gemaakt met de scholen. Het doel is om verzuim al in een vroeg stadium op te pakken; ook het verzuim dat (nog) niet valt binnen de kaders van wettelijk verzuim. Binnen deze maatwerkafspraken kunnen de volgende activiteiten vallen: verzuimsprek-uur in kader van preventie, aansluiten bij overleggen, afstemmen met ketenpartners, geven van voorlichting, schoolbezoeken om aandacht te vragen voor verzuimregistratie en interne ondersteuningsstructuur, samenwerken met schoolmaatschappelijk werk en CJG. Is een sparringpartner voor leerlingen, ouders en overige betrokkenen.

Verskil in rol tussen geoorloofd of ongeoorloofd verzuim
De rol van de leerplichtambtenaar is afhankelijk van het type verzuim. Wanneer het gaat om geoorloofd verzuim, heeft de leerplichtambtenaar altijd alleen een adviserende rol. Zij kunnen dan niet over gaan tot handhaving en mogen ook geen aantekeningen in eigen systemen maken. Het is daarom belangrijk om gezamenlijk afspraken te maken over wie wat wanneer registreert. Scholen kunnen (met toestemming van ouders) wel in overleg gaan met de LPA en hiervan een gespreksverslag vastleggen in hun eigen leerling administratiesysteem.

Pas wanneer het gaat om ongeoorloofd verzuim kunnen leerplichtambtenaren ouders actief oproepen voor een gesprek en handhavend optreden. Daarbij zijn zij echter gebonden aan de wettelijke kaders waarbinnen hun werkzaamheden vallen en vanuit de door justitie opgestelde richtlijnen over de maatregelen die de LPA op mag leggen. Hierbij is de duur van het ongeoorloofd verzuim leidend voor de zwaarte van de op te leggen maatregel.

M@ZL methode, bij zorgwekkend ziekteverzuim kan een leerling en ouders/verzorgers verwezen worden naar de schoolarts. Deze kan constateren dat de mate van verzuim niet in verhouding is met de klachten, waardoor toekomstig verzuim als ongeoorloofd genoteerd kan worden door de school. Na de verklaring van de schoolarts en voortzetten verzuim mag school een duo melding doen.

Het CJG

Het CJG en het schoolmaatschappelijk werk hebben een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van problematieken en snelle inzet van kortdurende ondersteuning aan leerlingen. Zij bieden ondersteuning wanneer leerlingen niet school gerelateerd zorgelijk gedrag vertonen. Dit geldt ook voor thuiszittende jongeren waar bijvoorbeeld sprake is van meervoudige problematiek. Zij zorgen voor de noodzakelijke zorg, waardoor de leerling of weer naar school kan of in ieder geval aangehaakt blijft bij school,

met het uiteindelijke doel de schoolgang weer te hervatten. Daar waar nodig kunnen zij opschalen naar de jeugdarts of de jeugdconsulenten van de gemeente. Zowel de jeugdarts als de jeugdconsulenten zijn officiële verwijzers voor geïndiceerde jeugdhulp.

- Het CJG doet een triage om te zien of er spoed noodzakelijk is.
- Het CJG heeft een intake met leerling en ouders
- Het CJG adviseert en verwijst naar passende hulpverlening met een zo kort mogelijk wachtlijst.
- Het CJG monitort over de ontvangen hulpverlening aansluit bij de ondersteuningsvraag en passend is voor de leerling.
- Het CJG heeft zicht op leerlingen die niet naar school gaan en gebruik maken van dagbesteding.
- Het CJG geeft de indicaties af voor thuiszittende leerlingen die hulpverlening of dagbesteding nodig hebben vanuit het plan van aanpak.
- Het CJG kan aansluiten bij MDO’s als hulpverlening stagneert.

⁶ Werkwijze waarin gestuurd wordt op preventie en vrijwillige (jeugd) hulp welke is uitgewerkt door ketenpartijen, waaronder VNG, het Openbaar Ministerie, Ingrado en de Raad voor de Kinderbescherming.

4 Opschalen van casuïstiek en het stappenplan

Het doel van het stappenplan is een op hoofdlijnen eenduidig opschalingsmodel voor alle scholen. Dit impliceert dat er naast gezamenlijke werkafspraken ook ruimte is om maatwerk te leveren, passend bij de specifieke context van een school.

Het opschalingsmodel kent vier stappen:

1. De basis op orde
2. Kernteam aan zet
3. Het samenwerkingsverband en CJG betrokken
4. De actietafel

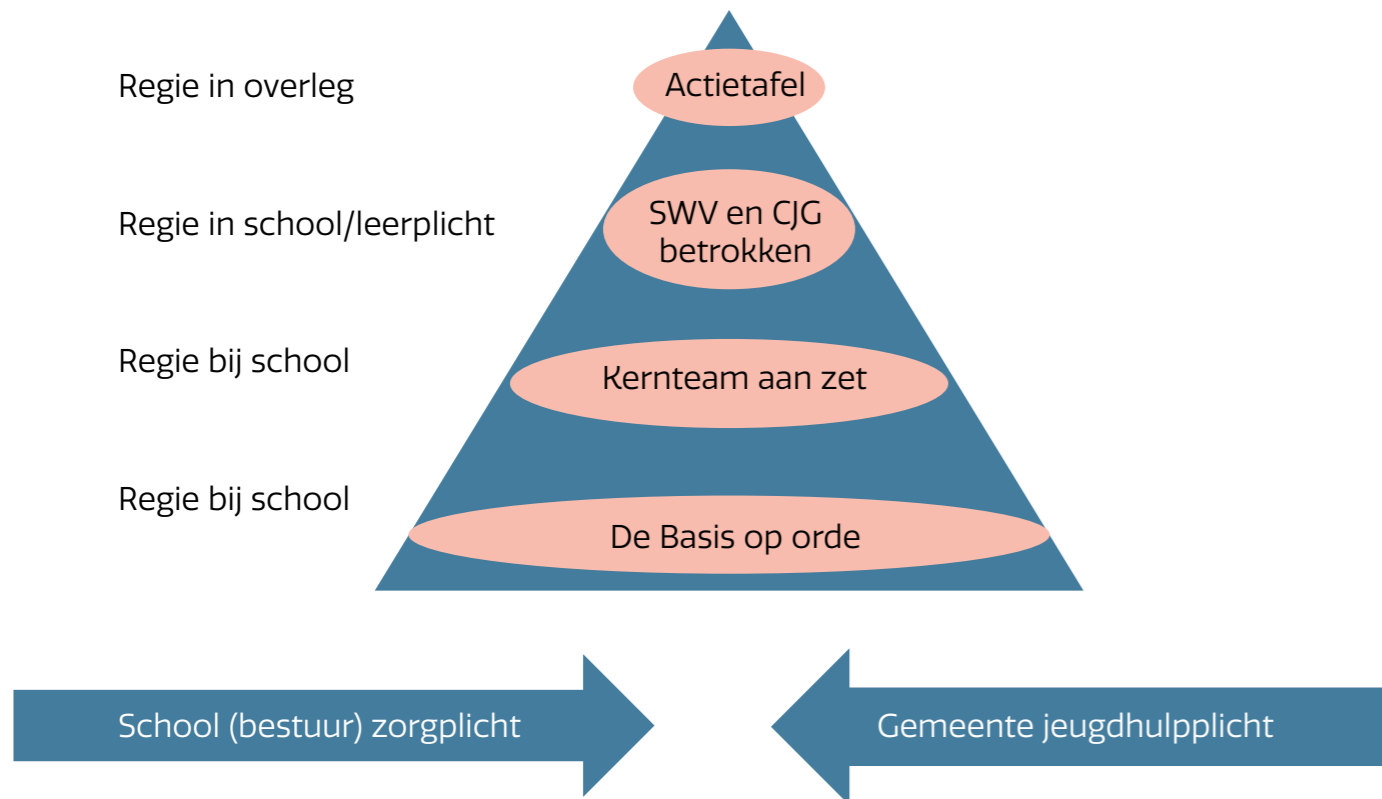
Dit opschalingsmodel is gericht op het tijdig doorzetten van een ondersteuningsvraag waarbij geen voortgang geboekt wordt naar een volgend niveau. Een niveau waarop andere organisaties en/of medewerkers met andere competenties en mandatering aanvullend aan de slag gaan om zo spoedig mogelijk een passende oplossing te vinden voor de leerling. De stappen staan hieronder nader uitgewerkt. Voor alle stappen geldt dat de werkwijze oplossingsgericht is.

Regie

Een belangrijk onderwerp is regievoering. Hieronder kunnen verschillende zaken verstaan worden. Daarom is het belangrijk om eerst de definitie goed af te kaarten. Hierin moet wel benoemd worden dat de ouders nodig zijn bij de inzet en hun medewerking nodig is. We onderscheiden de volgende vormen van regie:

- Regie op het proces: de aangewezen regisseur die erop toeziet dat iedereen de gemaakte afspraken nakomt. De aangewezen regisseur initieert ook het volgende overleg als de schoolgang van een leerling niet hersteld wordt. De procesregie is in eerste instantie belegd bij de school van inschrijving. Bij een duomelding (overig verzuim) kan de procesregie overgedragen worden aan de leerplichtambtenaar.
- Regie op inhoud: elke betrokkene bij een thuiszitter (SWV, leerplicht, CJG, jeugdhulp, enz.) werkt vanuit eigen taken en verantwoordelijkheden. In elk overleg rond een (dreigend) thuiszitter worden er afspraken gemaakt wat ieder vanuit de eigen rol gaat doen. Vanuit eigenaarschap voelen deze functionarissen zich betrokken en verantwoordelijk voor de leerling en de eigen taak en voeren zij dit binnen hun eigen organisatie en binnen de eigen kaders uit. Zij rapporteren aan de aangewezen regisseur (zie stappenplan) wat de stand van zaken is.
- Doorzettingsmacht: dit wordt pas in de laatste fase (zie stap 4) toegepast, wanneer de leerling na intensieve plannen van aanpak nog altijd niet (volledig) naar school of passende dagbesteding gaat en dit in potentie wel zou kunnen. Hier zitten medewerkers met mandaat (zie stappenplan) aan tafel die in overleg met elkaar kunnen beslissen wat er voor een leerling en/ of het gezin nodig is aan ondersteuning vanuit jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en onderwijs. Zij kunnen deze

Model 1: Voor het opschalen van casuïstiek om te komen tot een sluitende aanpak

gemaakte afspraken binnen hun eigen organisatie doorvoeren, zonder dat daarvoor nog overleg nodig is met hun achterban.

Doel

School organiseert een sluitende aanpak om jongeren snel in beeld te krijgen waarna gerichte interventies de school heeft vastgelegd in het verzuimprotocol. De school stelt die maandelijks het verzuim in kaart brengt en act

In de pagina's hieronder worden de 4 stappen van het opschalingsmodel per stap verder uitgewerkt

Stap 1: De basis op orde

- Betrokkenen
- Ouder(s) en leerling
 - Leerkracht/mentor, intern begeleider/ondersteuningscoördinator en verzuimverantwoordelijke

- Afhankelijk van de ondersteuningsvraag aangevuld met (VO: lid kernteam):
- Gedragswetenschapper en / of onderwijsbegeleider, PO: medewerker SWV
 - Schoolmaatschappelijk werk
 - Jeugdverpleegkundige of jeugdarts
 - Leerplichtambtenaar (adviserende rol)

- Regie op inhoud en proces.
- PO: De directeur van de school of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van de school.
VO: De ondersteuningscoördinator of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van de school.

- Concrete werkwijze
- De school heeft een protocol voor verzuimsignalering, -registratie en -analyse. Dit protocol vormt de basis voor interventies gericht op het snel herstellen van de normale schoolgang. Binnen het VO wordt dit jaarlijks samen met de leerplichtambtenaar geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Relatief verzuim = wettelijk verzuim (>16 uur ongeoorloofd verzuim in 4 weken) wordt volgens wettelijke regels gemeld bij DUO.

Zorgelijk geoorloofd verzuim (DUO-overig) wordt door de school gemeld indien een leerling ziek gemeld is en er twijfel is aan de geoorloofdheid ervan of wanneer het anderszins zorgwekkend is. Voor de werkwijze zie bijlage 2 (melden verzuim)

Er zijn procedureafspraken vastgelegd over de inzet van de jeugdarts tussen school en CJG. De volgende afspraken vallen daar in ieder geval onder:

- Leerlingen en ouders worden doorverwezen naar de jeugdarts als het om de vierde ziekmelding in 12 weken gaat of zeven schooldagen aaneengesloten conform de MAZL-procedure
- Wanneer ouders en leerling niet verschijnen bij de jeugdarts, meldt de jeugdarts dit bij school. Als dit twee keer achter elkaar gebeurt, meldt de school dit bij de leerplichtambtenaar en stelt de ouders hiervan op de hoogte.

Afhankelijk van het type onderwijs en de schoolcultuur kunnen er maatwerkafspraken gemaakt worden met leerplichtambtenaar over momenten van melden en de daaropvolgende interventies. Verzuimpreventie is daarbij de leidraad.

Ouders/verzorgers en indien mogelijk de leerling worden altijd zo spoedig mogelijk betrokken bij het bespreken van de ondersteuningsvraag van de leerling. Scholen onderhouden intensief contact met hen om ondersteuning te bieden bij het formuleren en realiseren van de gewenste en reële oplossing.

- Kantelpunt
- Wanneer interventies van betrokken functionarissen (vanuit school, Schoolmaatschappelijk werk, CJG of leerplicht) binnen uiterlijk drie schoolweken na de ingezette interventies niet leiden tot het herstel van de schoolgang dan wel de gemaakte afspraak, vindt opschaling plaats naar het kernteam (=stap 2). Zonder toestemming van de ouders kunnen leerlingen hier alleen anoniem besproken worden.

Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none"> · Verzuimprotocollen scholen · Routekaarten gemeenten (O.a. verzuimkaart en ambtsinstructie) · Ingradokaart voor verzuim (MAS handboek) · Handboek MAZL
Opmerking	De uitwerking van 'de basis op orde' kan per school andere accenten bevatten. Uiteraard is voor iedere school de wet uitgangspunt. Elke school voert een actief en transparant verzuimbeleid gericht op preventie en stemt dit beleid inhoudelijk af met leerplicht. In de verzuimprotocollen wordt duidelijk aangegeven wie betrokken is bij verzuimsignalering en -melden.

Stap 2: Het kernteam aan zet

Doel	<p>Het kernteam van de school bespreekt de ingebrachte leerling. De ouders van de leerling worden hier standaard voor uitgenodigd. Dit team maakt een contextuele analyse (gezin, kindfactoren, medische factoren, schoolfactoren) van de oorzaken en/of in stand houdende factoren die bijdragen aan het verzuim en realiseert binnen vier schoolweken (of andere afgesproken termijn) na bespreking in het ondersteuningsteam/kernteam een interventie die leidt tot het herstel van het gewone schoolleven. Deze interventie wordt planmatig ingezet en vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief (OPP) of in het leerlingvolgsysteem van de leerling.</p> <p>Bij zorgelijk geoorloofd verzuim wordt de jeugdarts betrokken en indien mogelijk MAZL ingezet; leerplicht wordt in alle genoemde situaties betrokken of op de hoogte gesteld.</p> <p>Voor een beperkt aantal kinderen geldt dat onderwijs (tijdelijk) niet haalbaar is. Voor deze groep is dagbesteding aanvullend op (of in het uiterste geval in plaats van) onderwijs een optie. De school stelt dan een OPP op om via de Variawet akkoord te krijgen op het tijdelijk onderschrijven van de onderwijstijd, waarbij ook een plan van aanpak is opgesteld voor volledige terugkeer binnen onderwijs in een vastgestelde termijn. Een aanvraag voor onderschrijving onderwijstijd via de Variawet vindt pas na overleg in het ondersteuningsteam/kernteam plaats.</p>
Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> · Schoolmaatschappelijk werk · Jeugdverpleegkundige of jeugdarts of orthopedagoog CJG · Intern begeleider / ondersteuningscoördinator · Leerplichtambtenaar · Ouders en leerling zijn belangrijke gesprekspartners · PO: Gedragswetenschapper SWV of eigen school (optioneel) · VO: Gedragswetenschapper van school (optioneel) <p>Afhankelijk van de ondersteuningsvraag kan het overleg met het kernteam uitgebreid worden met andere betrokkenen (bijvoorbeeld hulpverlening of de gedragswetenschapper vanuit het SWV PO). Het is aan de school om te bepalen welke deskundigen nodig zijn voor dit overleg. Uitgangspunt is wel dat dit overleg zo spoedig mogelijk plaatsvindt. Inbellen via telefoon of Teams kan een uitkomst bieden om tot een snelle afspraak te komen waarbij alle deskundigen toch een bijdrage te kunnen leveren aan het gesprek.</p>
Regie	<p>Op inhoud PO: De directeur van de school of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van de school. VO: De ondersteuningscoördinator of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van de school.</p> <p>Op proces De procesregie is in eerste instantie belegd bij de school van inschrijving. Bij een duo-melding (overig verzuim) kan de procesregie overgedragen worden aan de leerplichtambtenaar. Is er sprake van inzetten van hulp (en meerdere aanbieders betrokken) dan voert het wijkteam/CJG de procesregie.</p>

Concrete werkwijze	<p>De intern begeleider/ondersteuningscoördinator draagt de leerling ter bespreking voor in het kernteam. Met betrokken ouders/verzorgers, leerling en experts wordt gezocht naar een passende oplossing. Er wordt een SMART (SMART =Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) plan van aanpak (=OPP) opgesteld en een datum afgesproken waarop terugkoppeling plaatsvindt.</p> <p>Er wordt expliciet vermeld wie de regie voert en dit wordt schriftelijk vastgelegd door de zorgplichtige school. De voorzitter en alle leden van het overleg houden elkaar scherp op het tijdig en volledig realiseren van de doelstelling.</p> <p>Leerlingen die altijd in het kernteam worden besproken:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Leerlingen die gemeld worden wegens vrijstelling van geregeld schoolbezoek vanuit leerplichtwet *) **); · Leerlingen die geschorst zijn en waarvan school voornemens is hen te verwijderen. <p>*) Anders dan artikel 5 van de Leerplichtwet (vrijstelling van schoolinschrijving) betreft artikel 11 vrijstelling van geregeld schoolbezoek. De school blijft dan verantwoordelijk voor het onderwijs.</p> <p>**) Bij schorsing/verwijdering van een leerling wordt het schorsingsprotocol van de school gevolgd.</p>
Kantelpunt	<p>Wanneer de doelstelling niet binnen een bepaalde tijd (in beginsel vier schoolweken of een andere werkbare/vastgestelde termijn per school) is gerealiseerd en andere oplossingen niet in beeld zijn, vindt opschaling plaats naar het SWV (= stap 3a). In het geval van nieuwe inzichten (bijvoorbeeld onderzoeksresultaten), is het mogelijk om ervoor te kiezen stap 2 te herhalen. Uitgangspunt is dat leerlingen die langer dan vier weken geen onderwijs volgen binnen een schoolgebouw worden gemeld bij het SWV. Het gaat dan om langdurig relatief verzuim.</p> <p>Minimaal 4 keer per jaar (op vaste momenten) geven scholen en leerplicht cijfers door aan hun Samenwerkingsverband over de leerlingen die op moment van aanvraag (on)geoorloofd thuiszitten. Daarnaast moeten intern begeleiders/ondersteuningscoördinatoren deze leerlingen met hun Samenwerkingsverband bespreken. In het vo gebeurt dit tijdens Werkbezoeken met de Adviseurs Passend Onderwijs.</p>
Referentie documenten	<p>Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) Werkplan Kernteams vo (verwacht eind schooljaar 2022-2023)</p>

Stap 3a: Het SWV en CJG betrokken richting onderwijs / jeugdhulp / dagbesteding

Doel	<p>PO: Het SWV biedt binnen het SWV gerichte ondersteuning via de Adviescommissie Toelaatbaarheid, het MDO SWV. Zij voorzien school van advies bij complexe ondersteuningsvragen van de leerling. Indien nodig kan direct een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor speciaal (basis) onderwijs toegekend worden. Bijkomend doel van de adviezen van het MDO SWV is het versterken van het handlingsrepertoire van de school.</p> <p>VO: Het SWV kan worden uitgenodigd om mee te denken in casussen. Dit is onder andere van meerwaarde wanneer er voor leerlingen wordt nagedacht over een (tijdelijk) andere onderwijssetting. Veelal gecombineerd met opschaling binnen de hulpverlening (therapie/behandeling/begeleiding en/of tijdelijke vorm van dagbesteding buiten onderwijs).</p>
Betrokkenen	<p>Afhankelijk van de casuïstiek zijn betrokken:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Intern begeleider / ondersteuningscoördinator · Ouders/ leerling · Gedragswetenschapper SWV of Gedragswetenschapper van de SBO / SO school · (MDO) SWV · SMW / CJG · Leerplichtambtenaar
Regie	<p>Op inhoud Bij de school van inschrijving, tenzij de school van inschrijving de regie overdraagt aan jeugdhulp. Dit kan indien zorg bovenliggend is. Deze verschuiving wordt vastgelegd in het OPP/zorgplan.</p> <p>Op proces De procesregie is in eerste instantie belegd bij de school van inschrijving. Bij een duo-melding (overig verzuim) kan de procesregie overgedragen worden aan de leerplichtambtenaar. Is er sprake van hulp (meerdere aanbieders betrokken) dan voert het wijkteam/CJG de procesregie.</p>
Concrete werkwijze	<p>PO: School vraagt advies bij het MDO SWV. De commissieleden adviseren de school en voeren hierover overleg met de intern begeleider van de school. Uitgangspunt is via een oplossingsgerichte handelingswijze te komen tot een plan van aanpak (OPP) voor ouders en school. Binnen het SWV wordt gezocht naar passende oplossingen voor de leerling. Waar nodig zal er een plan gemaakt worden in samenwerking met de betrokken jeugdhulpverlening.</p> <p>VO: De ondersteuningscoördinator van de school vraagt aan het SWV of een adviseur Passend Onderwijs wil aansluiten bij een MDO. Samen met alle betrokkenen zal een plan gemaakt worden voor de leerling met als doel dat de leerling weer (meer) richting onderwijs kan opbouwen. Dit kan ook via hulpverlening (bijvoorbeeld een dagbestedingsplek) zijn.</p>
Kantelpunt	<p>Wanneer de doelstelling niet binnen uiterlijk 4 schoolweken of ander bepaalde termijn na het overleg is gerealiseerd en betrokkenen geen andere oplossingen meer zien, vindt opschaling plaats naar de actietafel (= stap 4). In het geval van nieuwe inzichten (bijvoorbeeld onderzoeksresultaten), is het mogelijk om ervoor te kiezen stap 3 (meerdere malen) te herhalen.</p>
Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none"> · PO: Werkwijze MDO SWV · VO: Werkplan Kernteams vo (verwacht eind schooljaar 2022-2023)

Stap 3b: Het SWV en CJG betrokken richting vrijstelling

Doel	Als een leerling niet deel kan nemen aan onderwijs, dienen alle mogelijke opties onderzocht te zijn, alvorens een vrijstelling afgegeven kan worden.
Betrokkenen	Afhankelijk van de casuïstiek zijn betrokken: <ul style="list-style-type: none">· Intern begeleider / ondersteuningscoördinator· Ouders/ leerling· MDO SWV· gedragswetenschapper SWV of van de SBO / SO school· SMW· Jeugdarts CJG· Leerplichtambtenaar· Onafhankelijk psycholoog leerplicht· Op aanvraag SWV vo: vso casusoverleg
Regie op inhoud en proces	Leerplichtambtenaar
Concrete werkwijze	School vraagt de leerplichtambtenaar een overlegtafel/multidisciplinair overleg te organiseren. Hiervoor worden alle betrokkenen uitgenodigd. In dit overleg wordt onderzocht wat er nodig is in onderwijs om tot leren te komen en waar dit geboden zou kunnen worden. In gezamenlijk overleg wordt besloten of er nog mogelijkheden binnen onderwijs zijn of dat ouders een vrijstelling van leerplicht onder 5a aan moeten vragen. Als er een vrijstelling van de leerplicht onder 5a wordt aangevraagd, schakelt de leerplichtambtenaar een onafhankelijk arts/psycholoog in voor onderzoek naar de belastbaarheid van de leerling.
Kantelpunt	Wanneer de doelstelling niet binnen bij de in stap 2 benoemde termijnen na het overleg is gerealiseerd en betrokkenen geen oplossing meer zien, vindt opschaling plaats naar de actietafel (= stap 4).
Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none">· Wettelijke kaders: Leerplichtwet· Ingradokaart voor verzuim (handboek)

Stap 4: De actietafel

Doel	De actietafel heeft als doel dat voor de leerling – voor wie de problematiek tot nu toe onoplosbaar is gebleken - op korte termijn een passende (onderwijs)plek wordt geregeld. In sommige situaties zal het gaan om het vinden van een passende behandelsetting. Parallel: vanuit het perspectief van een lerende organisatie terugkijken op het gelopen proces en met elkaar vaststellen of op basis van de bevindingen een aanpassing in het systeem wenselijk is.
Betrokkenen	Een kleine vaste groep gesprekspartners naast ouders/ verzorgers. Besturen van de deelnemende organisaties hebben: <ul style="list-style-type: none">· Mandaat verleend aan hun vertegenwoordiger aan de actietafel om beslissingen te nemen met betrekking tot de inzet van de eigen organisatie· Mandaat verleend aan de voorzitter van de actietafel om, indien noodzakelijk, een voor alle betrokken partijen bindend besluit te nemen (doorzettingsmacht).· Het voorzitterschap belegd bij het Leerplicht of een onafhankelijke derde. Mogelijke gesprekspartners: <ul style="list-style-type: none">· Gemeente: teammanager sociaal en/ of leerplicht· Directeur SWV· Directeur CJG· Directeur/ bestuurder/ intern begeleider / ondersteuningscoördinator van de betreffende school· Ouders/ verzorgers en leerling
Regie	Leerplichtambtenaar. Zij zijn sowieso onderdeel van de actietafel
Concrete werkwijze	Het SWV draagt de casus waarin men het gestelde doel niet kon bereiken over aan de voorzitter van de actietafel, tenzij het SWV zelf voorzitter is. De voorzitter organiseert – eventueel met ondersteuning van het SWV – een bijeenkomst op maat, afgestemd op de voorliggende casuïstiek. Bij de samenstelling wordt nadrukkelijk gelet op de benodigde expertise en het mandaat van de deelnemers om beslissingen rond de plaatsing van de leerling te realiseren en waar nodig te forceren. Dit overleg is immers het hoogste opschalingsniveau. Het overleg eindigt met de afspraak dat één van de betrokken organisaties de verantwoordelijkheid op zich neemt om deze leerling een plaats te bieden.
Kantelpunt	Er is geen kantelpunt meer. Betrokkenen staan voor de taak om dit probleem nu op te lossen.
Referentie documenten	

5 Betrokkenen en hun rollen en verantwoordelijkheden per scenario

In bovenstaand stappenplan wordt ervan uitgegaan dat de leerling aangemeld is op een school of op een school staat ingeschreven en onderwijs volgt. Dit zal voor de meeste thuiszitters het betreffende scenario zijn.

Er zijn echter andere scenario's mogelijk waarin leerplichtambtenaren en samenwerkingsverbanden te maken krijgen met thuiszitters. Voor die uitzonderlijke gevallen geldt het schema op de onderstaande pagina's, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen uitgewerkt staan.

Situatie	PO	VO	LPA	CJG	JA	SWV	Concrete werkwijze
Leerling heeft nog geen school. (absoluut verzuim)			X	(X)		X	<ul style="list-style-type: none"> Leerplicht (LPA) constateert of wordt gewezen op absoluut verzuim en onderzoekt de reden daarvan. LPA geeft ouders opdracht om hun kind aan te melden op een school. Indien geen succes (aanmelding/inschrijving), nodigt LPA het SWV uit voor een overlegtafel Eventueel worden ook jeugdarts CJG of schoolmaatschappelijk werk uitgenodigd Gemeente heeft doorzettingsmacht naar ouders op aanmelding op een school. Po: SWV deelt de casus met de zorgplicht coördinatoren om te komen tot het vinden van een passende school binnen Apeldoorn, eventueel uit te breiden met verzoek aan de kleine besturen om mee te denken mbt de casus.
Er ligt een beroep op vrijstelling LPW artikel 5 onder a. (psychische / lichamelijke gronden)			X		X	X	<ul style="list-style-type: none"> LPA vraagt een sociaal medisch advies aan bij de aangewezen onafhankelijk psycholoog. Jeugdarts adviseert over belastbaarheid van het kind. Indien oordeel 100% niet belastbaar met onderwijs, ontstaat vrijstelling van rechtswege. Bij gedeeltelijke belastbaarheid, zonder inschrijving op een school, vraagt LPA om advies (passend aanbod) SWV vóórdat verdere besluitvorming plaatsvindt. Dit gebeurt in een overlegtafel. Bij gedeeltelijke belastbaarheid met inschrijving op een school, dient de school een adviesvraag in bij : po:het MDO/vo: vso casusoverleg.
Door HIA (handelingsgericht integraal arrangeren) wordt meer vroegtijdige betrokkenheid van jeugdartsen in een adviserende rol op school gerealiseerd. SMA (sociaal medisch advies) is alleen nog aan de orde bij een uiteindelijk beroep op Leerplichtwet (LPW) artikel 5 sub a.							
Er ligt een beroep op vrijstelling Leerplichtwet artikel 5 onder b. (bedenkingen inrichting onderwijs)			X			(X)	<ul style="list-style-type: none"> LPA gaat na of er al dan niet een school binnen redelijke afstand tot de woning van het kind is, waar het kind wel onderwijs zou kunnen volgen. SWV heeft geen actieve betrokkenheid;

Situatie	PO	VO	LPA	CJG	JA	SWV	Concrete werkwijze
Geen vrijstelling, maar leerling op particulier onderwijs (B3-school)			X				<ul style="list-style-type: none"> LPA registreert de inschrijving en handelt zoals bij andere scholen; een B-3 school is immers goedgekeurd door de onderwijsinspectie en heeft aangetoond dat het onderwijs dat zij biedt, voldoet.
Er ligt een beroep op vrijstelling LPW artikel 5 onder c. (buitenland)			X				<ul style="list-style-type: none"> LPA ontvangt het beroep op vrijstelling van ouder(s)/verzorger(s) en een bewijs van inschrijving op een school in het buitenland. LPA vergewist zich over de ontvangst inschrijving school in het buitenland (wel/geen vrijstelling van rechtswege). SWV heeft formeel geen bemoeienis.
Er ligt een melding van vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11d. (wegens ziekte schoolbezoek verhindert)	X	X	X		X	X	<ul style="list-style-type: none"> School registreert leerlingen geoorloofd afwezig "ziek". Indien school een vermoeden heeft van ongeoorloofd verzuim (twijfel aan ziekmelding), wordt de MAZL procedure gevolgd (VO) en wordt de leerling gemeld via DUO-overig. School(bestuur) meldt bij LPA als er vermoeden is van luxe verzuim of als jeugdarts geen geldige verzuimreden ziet. Ook meldt de school het bij de LPA als een leerling niet op het consult van de jeugdarts verschijnt. School is verantwoordelijk voor realiseren onderwijsaanbod. In stap 2 wordt in het ondersteuningsteam/kernteam een passend onderwijsaanbod opgesteld. Indien dit niet lukt wordt er een arrangemente aangevraagd bij SWV (PO) of wordt OZL (ondersteuning zieke leerling) ingeschakeld.

Situatie	PO	VO	LPA	CJG	JA	SWV	Concrete werkwijze
Er ligt een melding voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11f. (buiten schoolvakanties)	X	X					<ul style="list-style-type: none"> • School kan maximaal tien dagen verlof verlenen als ouders kunnen aantonen dat men in geen enkele schoolvakantie een gezinsvakantie kan genieten en dit onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen oplevert. • School(bestuur) meldt bij LPA.
Er ligt een aanvraag van niet volledige deelname aan het onderwijsprogramma (eventueel in combinatie met dagbesteding jeugdhulp, VARIA-wet)	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> • School is verantwoordelijk voor realiseren onderwijsaanbod. Als een leerling minder belastbaar lijkt met onderwijs, wordt eerst de CJG jeugdarts ingeschakeld om hierover een uitspraak te doen. • School(bestuur) overlegt met het Kernteam en intern begeleider/ondersteuningscoördinator vanuit stap 2 van stappenplan. • Opstellen OPP

PO = Primair onderwijs
VO = Voortgezet onderwijs
LPA = Leerplichtambtenaar
CJG = Centrum Jeugd en Gezin
JA = Jeugdarts
SWV = Samenwerkingsverband

BIJLAGEN

Bijlage 1

Vrijstellingen vanuit leerplichtwet

Vrijstelling vervangende leerplicht artikel 3a LPW

Ouders van een leerplichtige jongere (van tenminste 14 jaar) waarvan is komen vast te staan dat deze niet geschikt is om volledig dagonderwijs te volgen, kunnen bij de betrokken leerplichtambtenaar vrijstelling aanvragen. De jongere moet wel een aangepast programma⁷ volgen, hiervoor moet een plan van aanpak gemaakt worden door de directeur van de huidige school.

Vrijstelling vervangende leerplicht artikel 3b LPW

Ouders van een leerplichtige jongere die voor zijn laatste schooljaar van de volledige leerplicht een andere invulling nodig heeft, kunnen, in uitzonderlijke gevallen, hiervoor vrijstelling aanvragen bij de betrokken leerplichtambtenaar. Deze andere invulling zorgt ervoor dat de jongere vijf dagen per week vormend en beroepsgericht bezig is. De instelling waar de jongere wenst te worden ingeschreven, stelt hiervoor een plan van aanpak op. Vervangende leerplicht laatste schooljaar komt er feitelijk op neer dat met toestemming van de leerplichtambtenaar het laatste jaar van de volledige leerplicht wordt omgezet in een kwalificatieplicht, waardoor de leerling een jaar eerder dan gebruikelijk kan instromen op een ROC of AOC (dus vóór het 16e levensjaar).

Vrijstelling van de inschrijvingsplicht van rechtswege artikel 5 sub a,b en c en 5a LPW

De leerplichtwet van 1969 geeft de volgende vrijstellingsgronden van de inschrijvingsplicht:

- Artikel 5 sub a LPW: de jongere is op psychische of lichamelijke gronden ongeschikt om tot een school of instelling te worden toegelaten (vrijgesteld van inschrijving);
- Artikel 5 sub b LPW: ouders/verzorgers overwegende hebben bedenkingen tegen de (in)richting van het onderwijs op alle scholen die binnen redelijke afstand van de woning zijn gevestigd;
- Artikel 5 sub c LPW: jongeren die ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling buiten Nederland en deze regelmatig bezoeken;
- Artikel 5a LPW: ouders/verzorgers die een bij algemene maatregel van bestuur te omschrijven trekkend bestaan leiden waarbij de jongere hen vergezelt. Ouders/verzorgers kunnen door een beroep te doen op vrijstelling van inschrijvingsplicht bij leerplicht voor 1 juli voorafgaand aan het schooljaar vrijgesteld worden. Indien zij voldoen aan de voorwaarden die de Leerplichtwet stelt, zijn zij van rechtswege vrijgesteld. Mocht het beroep niet aan de eisen van de wet voldoen, dan moeten ouders hun kind alsnog laten inschrijven op een school. Bezwaar en beroep is niet mogelijk. De leerplichtambtenaar toetst alleen of alle voorwaarden aanwezig zijn. Als ouders

nalaten hun kind op een school in te schrijven, is er sprake van absoluut verzuim.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek, art. 11 LPW

De Leerplichtwet kent daarnaast gronden voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek op grond van artikel 11 LPW 1969, indien:

- de school onderscheidenlijk de instelling is gesloten of het onderwijs is geschorst;
- bij of op grond van algemeen verbindende voorschriften het bezoeken van de school onderscheidenlijk de instelling is verboden;
- de jongere bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school onderscheidenlijk de instelling is ontzegd; (Indien een jongere volgens de wettelijke procedures is geschorst en tijdelijk geen toegang heeft tot de school is er dus sprake van geoorloofde afwezigheid).
- de jongere wegens ziekte verhinderd is de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken; (op grond van artikel 11 d LPW 1969 is een kind dat ziek is, vrijgesteld van schoolbezoek.)
- de jongere wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging is verhinderd de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken;
- de jongere vanwege de specifieke aard van het beroep van één van bedoelde personen (degene die het gezag over de jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere heeft belast) slechts buiten de schoolvakanties met hen op vakantie kan gaan;
- de jongere door andere gewichtige omstandigheden is verhinderd de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken.

Vrijstelling van de kwalificatieplicht; artikel 15 LPW

Burgemeester & Wethouders van de woongemeente kunnen vrijstelling verlenen aan jongeren van 16-17 jaar op basis van bijzondere omstandigheden indien wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet. Ouders/verzorgers moeten een aanvraag indienen en het college dient een besluit te nemen. Dit is dus geen vrijstelling van rechtswege. Bij een vrijstelling van de kwalificatieplicht is er sprake van een beschikking in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht, waardoor de aanvrager ook het recht van bezwaar heeft. Het bezwaar moet worden ingediend bij degene die het besluit heeft genomen.

Schorsing

Wanneer een leerling de toegang tot de school is ontzegd, wordt er gesproken van een schorsing. Artikel 11c van de leerplichtwet vermeldt wanneer er bij wijze van een tuchtmaatregel (schorsing of verwijdering) de toegang tot school is ontzegd er geen sprake

kan zijn van ongeoorloofd schoolverzuim. Artikel 13 van het inrichtingsbesluit WVO vermeldt dat het bevoegde gezag een leerling voor een periode van ten hoogste een week kan schorsen, deze schriftelijk bekend gemaakt moet worden aan leerling en ouders (wanneer leerling de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt) en dat het bevoegd gezag de inspectie op de hoogte stelt wanneer de schorsing langer dan een dag zal duren.

Bij schorsing moet een school binnen 2 dagen in overleg moet de ouders. Het middel schorsing is als zodanig niet in de WPO opgenomen. Voor het basisonderwijs geldt echter de volgende rechtsregel: wie tot het meerdere (lees: verwijdering van een leerling) bevoegd is, is ook bevoegd tot het mindere (schorsing). In principe mag een leerling na een schorsing altijd terugkeren binnen de school. Het SWV kan door een schoolbestuur ingeschakeld worden voor advies wanneer na een schorsing geen alternatief gevonden wordt (aanzegging tot verwijdering).

Verwijdering

Een school mag een leerling in bepaalde gevallen verwijderen. Dit houdt in dat de leerling geen toegang meer heeft tot de school waar hij is ingeschreven. Redenen zijn bv:

- de school is niet in staat is om de benodigde extra ondersteuning voor de leerling te bieden;
- er is sprake van voortdurend storend (ernstig) agressief gedrag;
- er zijn ernstige conflicten waarbij mogelijk ook de ouders zijn betrokken.

Een voornemen tot verwijdering van een leerling ligt bij het bevoegd gezag van een school. Het bevoegd gezag moet altijd aangeven wat de reden is van de voorgenomen verwijdering en dit onmiddellijk te melden bij de leerplichtambtenaar; de LPA geeft daarop advies. Een verwijderingsprocedure wordt ook altijd gemeld bij het samenwerkingsverband. Verder is het bevoegd gezag verplicht om ouders en de docent / groepsleerkracht te horen voordat een definitief verwijderingsbesluit genomen kan worden. Een bestuur mag een leerling pas definitief verwijderen als er een andere school is gevonden (geldt voor PO, VO en (V) SO) of als de school aantoonbaar gedurende acht weken zonder succes heeft gezocht naar een andere school (geldt voor het MBO). Het bevoegd gezag is verplicht ouders / de wettelijk vertegenwoordigers erop te wijzen dat bezwaar kan worden gemaakt tegen de beslissing om de leerling te verwijderen. Dit bezwaar moet worden gedaan binnen zes weken nadat het besluit schriftelijk bekend is gemaakt. Het bezwaar dient schriftelijk te worden gedaan bij het bevoegd gezag van de school. Tijdens de bezwaarprocedure hoeft de school de leerling niet toe te laten. Ouders kunnen hiertegen procederen. Of een leerling van een school mag worden verwijderd, moet per geval worden beoordeeld. De rechter heeft hierbij het laatste woord. Tijdens een procedure van schorsing en verwijdering blijft de zorgplicht onverkort van toepassing.

Varia Wet Maatwerk

De Variawet Passend Onderwijs is (sinds augustus 2018) van kracht. De Variawet Passend Onderwijs is bedoeld voor leerlingen die tijdelijk geen volledig onderwijs kunnen volgen op reguliere PO- en VO- scholen. Deze wet stelt dat leerlingen, die tijdelijk geen of onvolledig onderwijs volgen, geen vrijstelling van (algehele) leerplicht meer hoeven te krijgen. Daarmee is het vanaf 1 augustus

2018 mogelijk om leerlingen maatwerk in onderwijstijd te kunnen aanbieden. Bijvoorbeeld door via deeltijdonderwijs (onderwijszorgarrangementen) toe te werken naar het volgen van volledige onderwijstijd. De scholen blijven wel zelf verantwoordelijk voor het onderwijs en het ontwikkelprogramma en bieden dit in overleg met de ouders/verzorgers aan. School en ouders doen hiervan een melding bij de onderwijsinspectie.

⁷ De jongere blijft ingeschreven op de school, maar krijgt hiermee toestemming om een programma te volgen, dat naast algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs tevens praktijktijd bevat, bestaande uit arbeid van lichte aard, te verrichten naast en in samenhang met het onderwijs. De aanvraag bevat een plan van aanpak dat voorziet in een begeleidingsprogramma ten behoeve van de jongere dat is opgesteld door de school en dat tenminste bevat een beschrijving van de onderwijsdoelen en van de praktijktijd.

Bijlage 2 Melden verzuim

Vooruitlopend op het wetsvoorstel 'Terugdringen van verzuim' vindt het samenwerkingsverband VO Apeldoorn en Leerplicht Apeldoorn het wenselijk dat V(S)O-scholen niet alleen melding maken van ongeoorloofd (relatief) verzuim, maar ook van overig verzuim. Het kan hierbij gaan om langdurig ziekteverzuim of anderzijds zorgelijk verzuim van een leerling.

Wanneer een school via DUO een melding van verzuim doet ontvangt de desbetreffende gemeente hiervan bericht. Via het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) kunnen leerplichtambtenaren de melding ophalen. Het doel is dat de leerplichtambtenaar bij casussen betrokken wordt om de leerling zo snel mogelijk naar school of een andere passende ontwikkelplek te laten gaan. Er moet meer oog komen voor zorgelijk verzuim (geoorloofd of ongeoorloofd), omdat op scholen vaak te laat gesignaleerd wordt en leerplicht vaak in een laat stadium wordt betrokken. Omdat geoorloofd en ongeoorloofd verzuim vaak hand in hand gaan is het belangrijk dat er wordt uitgegaan van een gedeelde verantwoordelijkheid (ouders, leerling, onderwijs en leerplicht).

Leerplicht krijgt meer zicht op het totale verzuim als ze zowel bij geoorloofd als ongeoorloofd verzuim betrokken worden. De leerplichtambtenaar kan dan meedenken in de gewenste ondersteuning of maatregelen. We willen in de gemeente Apeldoorn vooruitlopen op het wetsvoorstel en voorleggen dat V(S)O-scholen al het zorgelijk verzuim bij leerplicht kunnen melden.

Voor V(S)O-scholen is het in eerste instantie een vereiste om nauwkeurig die aanwezigheidsregistratie op school bij te houden. Bij signaleren van zorgelijk verzuim (geoorloofd en ongeoorloofd) meldt de school dit aan leerplicht.

Dit kunnen zij doen door:

- DUO melding à wettelijk verzuim (16 uur in 4 weken) of overig verzuim.
De leerplichtambtenaar neemt vervolgens contact op met de school om navraag te doen naar de melding en gaat vervolgens een preventieve actie ondernemen.
- Leerplichtambtenaar bellen.
Leerplichtambtenaar maakt hierop een dossier aan
- Leerling bespreken in het kernteam à leerplicht maakt dossier aan?
Daarbij neemt de leerplichtambtenaar het initiatief om in gesprek te gaan met ouders, leerling en onderwijs om te zoeken naar een passende oplossing in onderwijs, hulpverlening of dagbesteding.

Bijlage 3 Verklarende woordenlijst

MAZL: Meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen.
MAZL is een methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het MBO. Schoolmedewerkers, jeugdartsen en leerplichtambtenaren hebben samen aandacht en zorg voor leerlingen met ziekteverzuim, waardoor problematiek vroegtijdig in beeld komt.

Kernteam:

Een kernteam bestaat uit een jeugdverpleegkundige van het CJG, een school maatschappelijk werker, de intern begeleider van de school en een gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband. Uiteraard zijn de ouders ook hier bij aanwezig.

Sluitende aanpak:

Met de sluitende aanpak wordt een reeks van instrumenten en activiteiten bedoeld die gezamenlijk een op elkaar afgestemd aanbod bieden aan jongeren van 0 tot 23 jaar om deze groep zo goed mogelijk voor te bereiden op een zelfstandig bestaan in de samenleving. In de praktijk zal in veel gevallen het belangrijkste eindstation een plek op de arbeidsmarkt zijn. Sluitend betekent dat in principe elke jongere tot het behalen van een startkwalificatie in het reguliere onderwijs zit. Sluitend betekent ook dat als een jongere, om welke reden dan ook, uitvalt, deze opgevangen wordt in een op de geconstateerde problemen aangesloten voorziening. Uitgangspunt blijft dat deze jongere, na aanpak van de zich voorgedane problematiek, indien mogelijk teruggeleid wordt naar het reguliere onderwijs om alsnog een startkwalificatie te behalen. Echter er zullen situaties blijven bestaan dat jongeren niet tot een startkwalificatie komen. Bij een sluitende aanpak is het zaak deze jongeren een alternatief te bieden zodat ze via een andere weg dan de via het reguliere onderwijs behaalde startkwalificatie, hun intrede op de arbeidsmarkt kunnen maken. Verder is het ook in het belang van de sluitende aanpak jongeren na het onderwijs, al dan niet in bezit van een startkwalificatie, niet in een uitkeringssituatie thuis te laten zitten. Dus, een aansluitende toeleiding naar de arbeidsmarkt of het vervullen van anderszins zinvolle activiteiten maken onderdeel uit van de sluitende aanpak.

MAS: Methodische Aanpak Schoolverzuim

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is samen met het werkveld in 2017 ontwikkeld door Halt, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en Ingrado om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. Deze aanpak is beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, HALT- straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende

problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop

Doorzettingsmacht:

Bij doorzettingsmacht gaat het er om wie wanneer knopen mag doorhakken over de plaatsing van een leerling.

Variawet:

De variawet regelt dat leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs meer maatwerk geboden kan worden. Het uitgangspunt is om leerlingen toe te laten groeien naar het volgen van de volledige onderwijstijd. De scholen blijven zelf verantwoordelijk voor het onderwijs en het ontwikkelprogramma en bieden dit in overleg met de ouders/verzorgers aan.

Ingrado:

Het is een landelijke opererende vereniging die hun leden, de gemeenten en de 40 RMC-regio's, ondersteunt. Tevens is het een kenniscentrum voor de bescherming van het recht op onderwijs en ontwikkeling alle jongeren.

Ontwikkelingsperspectief:

In het ontwikkelingsperspectief staat wat het uitstroomprofiel van de leerling is en welke onderwijsdoelen daarbij horen. Ook staat hierin welke begeleiding en ondersteuning daarvoor nodig is. Scholen zijn verplicht een ontwikkelingsperspectief op te stellen voor alle leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs, praktijk-onderwijs en speciaal basisonderwijs. Ook is het opstellen van een ontwikkelperspectief verplicht voor leerlingen die extra ondersteuning krijgen in het regulier basis- en voortgezet onderwijs.

Verzuimprotocol:

Een verzuimprotocol beschrijft de verschillende processtappen die organisaties kunnen nemen bij oplopend verzuim. Het geeft antwoord op de vraag: wanneer doet welke instantie wat? De betrokken organisaties zijn van belang tijdens het traject met betrekking tot verzuim, omdat zij over kennis beschikken om de leerling terug naar school te krijgen. Het uiteindelijke doel van het verzuimprotocol is om de verzuimcijfers terug te dringen en ervoor te zorgen dat de leerplichtige weer onderwijs krijgt.

Verzuimverantwoordelijke:

Verantwoordelijk voor de dagelijkse afhandeling van de verzuim-administratie van verzuimmelding tot afhandeling. Hiernaast is er contact met leerlingen over de verantwoording hun afwezigheid. Een verzuimverantwoordelijke bepaalt of een leerling ziek naar huis mag.

Ook heeft de verzuimverantwoordelijke een signalerende rol bij bijvoorbeeld spijbelaars, telatkomers en bijzonder verzuim. Hierbij hoort ook het opleggen van standaardsancties en het toezien op de opvolging van de opgelegde sancties.

De taken van een verzuimverantwoordelijke kunnen binnen een

school ook bij een andere functie belegd zijn.

Geoorloofd verzuim:

Soms kan een leerling vrijstelling krijgen van de plicht om naar school te gaan. Dan is er geen sprake van schoolverzuim of spijbelen. Voorbeelden zijn ziekte, schorsing, religieuze feestdag, huwelijk of begrafenis. In deze gevallen is er geen schoolverzuim zonder dat er een goede reden is.

Ongeoorloofd verzuim:

Dit is wanneer een leerling niet op school is zonder dat hiervoor een geldige reden is. De school kijkt dan wat er aan de hand is en overlegt met de ouders en de leerling. Als een leerling te vaak afwezig is, schakelt school de leerplichtambtenaar in. Die kan in gesprek gaan met ouders en leerling om te kijken wat er aan de hand is.

Scholen en instellingen moeten verplicht het ongeoorloofde verzuim melden bij de leerplichtambtenaar, via het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De schoolleiding moet het melden als een leerling 4 lesweken na elkaar in totaal 16 uren les- of praktijktijd afwezig was.

